

Naturværksted ved Vestvolden og Utterslev mose

UDKAST

*Oplæg ved arbejdsgruppen
februar 2021*

Stedet

Vestvolden er landets største fortidsminde, og rummer ud over de kulturhistoriske attraktioner et stort potentiale, når det gælder naturoplevelser og friluftsliv. Naturparken Utterslev Mose er et forgrenet mosestrøg med 93 hektar åbent vand og 230 hektar bynær natur og er næstefter Amager Fælled det største grønne område i København.

Områderne så at sige kalder på et sted, der kan danne ramme for aktiv naturformidling og læring, og Brønshøj-Husum Lokaludvalg foreslår at der tages initiativ til at få etableret et naturværksted på EnergiCenter Voldparken. Nærmere bestemt på det byggefelt, der i Lokalplanen for Voldparken er udpeget til fremtidigt naturcenter. (bilag x.)

EnergiCenter Voldparken er i det helt nære perspektiv omkranset af de almene boligområder Voldparken og Tingbjerg, der tilsammen udgør ét af Københavns seks udsatte byområder. Heromkring breder der sig

et udstrakt landskab af parcelhuse, havefor- eninger og grønne områder. Brønshøj-Hu- sum er på mange måder en sammensat by- del.

Både den almene boligsektor og de kommu- nale forvaltninger har stort fokus på indsats- er, der kan forbedre Tingbjerg og Voldpar- kens omdømme og tage hånd om de mange sociale udfordringer. De kommunale planer og strategier sigter mod at transformere det udsatte byområde til et attraktivt byudvik- lingsområde, så det bliver en både socialt og fysisk sammenhængende del af København. Dette skal blandt andet ske ved at skabe flere faciliteter i området, der kan danne ramme for, at folk fra forskellige kvarterer kan møde hinanden, få fælles oplevelser og sammen få ting til at ske. Et naturværksted med tilhø- rende have-, lege- og aktivitetsområder vil få stor betydning på mange planer.

Behovet er der

Der eksisterer i Københavns kommune en række naturformidlingsfaciliteter. Langt hovedparten er placeret på Amager. Naturformidlingen faciliteres hovedsageligt af medarbejdere fra Afdelingen for Bæredygtig Udvikling i Børne- og Ungdomsforvaltningen. I den nordlige halvdel af Københavns kommune eksisterer der i dag kun et enkelt ubemandet tilbud til kommunens institutioner og områdets foreninger og borgere. Det drejer sig om Naturværkstedet Streyf i Utterslev Moses østligste ende.

At der er behov for et naturværksted i Brønshøj-Husum, kan der ikke herske meget tvivl om. Det store spørgsmål handler om hvordan driften af et sådant tilbud til områdets beboere, foreninger og institutioner skal organiseres og finansieres. Vi ser tre modeller.

Hvilken model?

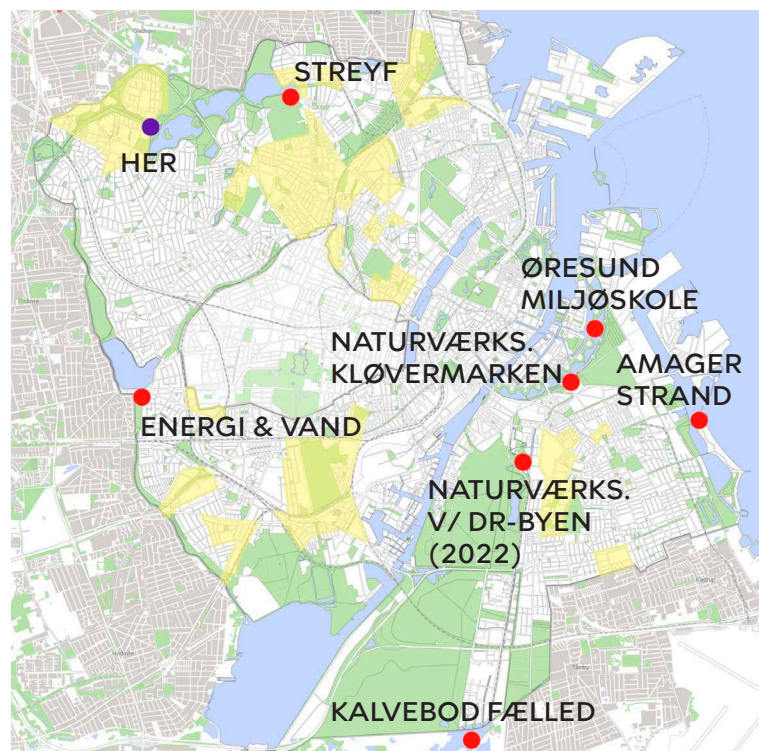
Bemandet legeplads

Såvel lokaludvalget, EnergiCenter Voldparken, områdets boligsociale indsatser og Teknik og Miljøforvaltningen enhed, der driver kommunens 27 bemandede legepladser, ser store potentialer etableringen af en bemanded legeplads på EnergiCenter Voldparken. Med de fire årsværk der typisk knyttes til bemandede legepladser i et udsat byområde vil der kunne skabes et meget attraktivt tilbud til områdets børn og unge alle ugens syv dage. Uden for institutionstiden vil såvel bygningen som udearealerne fungere som base for foreningslivet, områdets beboere og gæster.

Det der taler i mod en bemanded legeplads på ECV er at TMF har som første prioritet at etablere en bemanded legeplads i Tingbjerg og at det er en forholdsvis bekostelig affære at drive en bemanded legeplads med fire årsværk.

Streyf-modellen

Naturværkstedet, der er ejet og drevet af Tek-

Placeringen af de naturværksteder i Københavns Kommune mærkeret med rødt. Udsatte byområde er markeret med lys gul

nik- og Miljøforvaltningen er kun sparsomt bemanded og der foregår ikke egentlig naturformidling til stedets brugere. Streyf fungerer som et såkaldt nøglehus. Naturværkstedet Streyf er fuldt booket. Naturværkstedet koster ca. 300.000 kr. om året til rengøring, vedligeholdelse, forbrug og nyanskaffelser. Herudover anvendes et halvt årsværk til bookninger, pedelfunktion, planlægning og administration. Huset er lukket i weekenden og skodderne er for.

Naturpark-Amager modellen

I forbindelse med udviklingen af Naturpark Amager er der ved at blive projekteret og etableret et nyt naturværksted, finansieret af Nordeafonden ved indgangen ved DR-Byen. Det drejer sig om i alt fire sammenhængende bygninger, der skal ejes af Teknik- og Miljøforvaltningen (TMF) og drives af Københavns Naturskole (BUF). Med et halvt årsværk fra TMF og supplerende projektmidler fra BUF ansættes en medarbejder

til at foretage naturformidlingen, foretage bookninger og fungere som naturværkstedets pedel. Et par årlige husmøder på tværs af forvaltningerne skal håndtere de strategiske og praktiske udfordringer.

Hvad foreslår vi

Arbejdsgruppen anbefaler at der etableres et tredje naturværksted i København og at der fra kommunal side afsættelses midler til drift af huset og til aktiv naturformidling.

Naturværkstedet etableres inden for det byggefelt der er afsat i lokalplanen. Byggefeltet er i dag delvist bebygget med skurvogne, der huser en midlertidig børnetandlægeklinik, der forventes af fraflytte inden for et par år.

Vi foreslår at lokaludvalget og interesserede parter arbejder for at afsat kommunale midler til udarbejdelse af et forprojekt, der på baggrund af interesentinddragelse beskriver husets primære funktioner, udtryk og sammenhæng med omgivelserne.

Etableringen af naturværkstedet og det omgivende uderum kan etableres via kommunale midler, fondsmidler eller en kombination heraf.

Vi mener det er vigtigt at naturværkstedet er åbent fra morgen til aften alle ugens syv dage.

Det er vigtigt at naturværkstedet danner ramme om aktiv naturformidling til stedets brugere i løbet af dagtimerne. En stilling som naturvejleder og naturværkstedsleder, forankret i Børne- og Ungdomsforvaltningen vil kunne udnytte den ekspertise, viden og grej der findes i regi af Københavns Naturskole.

Som supplement til en helt eller delvis kommunalt finansieret naturvejleder og naturværkstedsleder skal der udvikles en driftsmodel, der bygger på et miks af projektansættelse, frivillighed (herunder pensionerede biologilærere) og flexjob.

Hvad skal stedet tilbyde?

- robuste undervisningslokaler, hvor børn og unge kan arbejde med vand, jord og planter og dyr.

- udekøkkenfaciliteter, der er sammentænkt med de ønsker og behov findes i kredsen af interessenter

- en serie uderum i form af bålhytter, haver, dyrefolde, damme og naturlegeplads.

Nøgleaktiviteter: Naturværkstedet vil have særligt fokus på ferskvandssystemet i København og nærmiljøets natur. Men også byhaver og madlavning vil blive en integreret del af Naturværkstedets aktiviteter, ligesom områdets dyre- og planteliv selvsagt får en

central rolle. Endelig tiltrækker både Vestvolden og Utterslev mose mange motionister, og derfor er det også naturligt at have områdets muligheder for bevægelse med i Naturværkstedets virkefelt.

Nøgleressourcer: Naturværkstedet indrettes med selvstændige undervisningslokaler, således at det kan rumme flere adskilte grupper ad gangen. Der installeres en samling af lærerematerialer i form af sensorer forskellige steder i kanaler, mosen og søerne, så man kan følge vandets tilstand.

Akvarier skal vise livet i vandet i Utterslev mose, og der skal være redskaber, fx net, glas, akvarier, forstørrelsesapparater, mv., så de besøgende kan undersøge naturen i området. Der skal selvsagt være plancher, der viser livet i naturen i nærområdet og områdets muligheder for motion, ligesom Naturværkstedet skal kunne understøtte et stort udekøkken.

Informationskanaler: Brugere vil kunne orientere sig via Energicenterets og lokaludvalgets hjemmesider. Som opstart sen-

des introduktion til børnehaver og skoler, hvor tilbuddet præsenteres og senere formidles nyheder via SOME og lokalaviser. Naturværkstedet ligger i gå-afstand for Husum, Korsager, Brønshøj (1,6 km) og Tingbjerg skoler. For resten af København vil der mulighed for at komme ved med bus 2A. Når Husumforbindelsen er indviet, vil Naturværkstedet være meget tæt på Tingbjerg.

Brugersegmenter: Skoler, børnehaver, spejdere, havedyrkning (eksisterende), plejelaug, "Energicenteret, Udekøkken sammen med Folkekøkkenet (meget populært), Tingbjerg haver (Steno)"

Fremtidige perspektiver: Hvis Naturværkstedet bemannes, vil det i høj grad kunne opfylde samme behov som en bemannet legeplads, da området ved Energicenteret Voldparken allerede har fine legepladser, cykelbane, sale og haller. Ligesom et samarbejde med Tingbjergs boligsociale helhedsplan og en bearbejdning af et eksisterende større græsareal vil kunne give områdets beboere herunder borgerne i Tingbjerg, en mulighed for at dyrke afgrøder.